

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2024
(OR. en)

9097/24

Διοργανικός φάκελος:
2024/0012(NLE)

POLCOM 167
COMER 68
RELEX 547
DUAL USE 35
RECH 173
ENER 188
ENV 433

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 292, σε συνδυασμό με το άρθρο 182 παράγραφος 5,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο ανοικτός χαρακτήρας, η διεθνής συνεργασία και η ακαδημαϊκή ελευθερία βρίσκονται στο επίκεντρο της έρευνας και της καινοτομίας παγκόσμιας κλάσης. Ωστόσο, με τις αυξανόμενες διεθνείς εντάσεις και την αυξανόμενη γεωπολιτική σημασία της έρευνας και της καινοτομίας, οι ερευνητές και οι πανεπιστημιακοί της Ένωσης εκτίθενται ολοένα και περισσότερο σε κινδύνους για την ασφάλεια της έρευνας κατά τη συνεργασία τους σε διεθνές επίπεδο, με αποτέλεσμα η ευρωπαϊκή έρευνα και καινοτομία να βρίσκονται αντιμέτωπες με κακόβουλη επιρροή και να χρησιμοποιούνται καταχρηστικά με τρόπους που επηρεάζουν την ασφάλεια της Ένωσης ή παραβιάζουν τις αξίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα της Ένωσης όπως ορίζονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ») και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»). Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να υποστηριχθεί και να ενισχυθεί ο ενωσιακός τομέας της έρευνας και της καινοτομίας για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων. Απαιτούνται ακριβή και αναλογικά μέτρα διασφάλισης προκειμένου η διεθνής συνεργασία να παραμείνει ανοικτή και ασφαλής.
- (2) Το μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο απαιτεί επειγόντως κοινή αντίδραση από όλα τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για την ενίσχυση και την αξιοποίηση του δυναμικού της έρευνας και της καινοτομίας σε ολόκληρη την Ένωση. Μόνο οι συλλογικές προσπάθειες μπορούν να διασφαλίσουν την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας. Σε αυτό το πλαίσιο απαιτείται επίσης επανεξισορρόπηση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας υπό το πρίσμα των συμφερόντων, των αξιών και των αρχών της Ένωσης με σκοπό την ανάπτυξη και τη διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, με παράλληλη διατήρηση της ανοικτής οικονομίας¹ και επιδίωξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού και ισορροπημένης και αμοιβαίας ανοικτής στάσης.

¹ Έκτακτη σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (1 και 2 Οκτωβρίου 2020) – Συμπεράσματα, 13/20, παράγραφος 3.

- (3) Η ανοικτή επιστήμη διασφαλίζει ότι η επιστημονική έρευνα καθίσταται όσο το δυνατόν πιο προσβάσιμη προς όφελος της επιστήμης, της οικονομίας και της κοινωνίας στο σύνολό της. Η διεθνής συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας είναι ζωτικής σημασίας για την εξεύρεση λύσεων σε πιεστικές παγκόσμιες προκλήσεις προς όφελος των κοινωνιών μας και προωθεί την επιστημονική αριστεία, ενώ η διεθνής κινητικότητα των ερευνητικών ταλέντων εμπλουτίζει την επιστημονική έρευνα και είναι απαραίτητη για την προώθηση της καινοτομίας και την επίτευξη επιστημονικών επιτευγμάτων. Η ακαδημαϊκή ελευθερία συνεπάγεται ότι οι ερευνητές είναι ελεύθεροι να διεξάγουν την έρευνά τους και να επιλέγουν τις ερευνητικές μεθόδους, καθώς και τους ερευνητικούς εταίρους τους από ολόκληρο τον κόσμο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ακαδημαϊκή ελευθερία συνοδεύεται από ακαδημαϊκή ευθύνη.
- (4) Ο αυξανόμενος στρατηγικός ανταγωνισμός και η επιστροφή στην πολιτική ισχύος οδηγούν σε ολοένα και περισσότερο συναλλακτικές διεθνείς σχέσεις. Η αλλαγή αυτή έχει οδηγήσει σε απειλές που είναι ποικιλόμορφες, απρόβλεπτες και συχνά υβριδικές². Δεδομένου του καίριου ρόλου των κρίσιμων γνώσεων και τεχνολογίας για την πολιτική και οικονομική υπεροχή, την υπεροχή στον τομέα των πληροφοριών και τη στρατιωτική υπεροχή, ορισμένοι από τους ανταγωνιστές της Ένωσης ενισχύουν ολοένα και περισσότερο τις σχετικές δυνατότητές τους ή επιδιώκουν ενεργά στρατηγικές συγχώνευσης του στρατιωτικού και του μη στρατιωτικού τομέα.
- (5) Οι υβριδικές απειλές μπορούν να επηρεάσουν όλους τους σχετικούς τομείς. Ωστόσο, λόγω του ανοικτού χαρακτήρα, της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της θεσμικής αυτονομίας και της παγκόσμιας συνεργασίας, ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας είναι ιδιαίτερα ευάλωτος. Ερευνητές και φορείς καινοτομίας που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση ενδέχεται να τεθούν στο στόχαστρο με σκοπό την απόκτηση προηγμένων γνώσεων και τεχνολογιών, ενίοτε με τη χρήση μεθόδων που είναι παραπλανητικές και συγκεκαλυμμένες ή μέσω απροκάλυπτης κλοπής ή εξαναγκασμού, αλλά συχνότερα με την εκμετάλλευση, με φαινομενικά καλόπιστο τρόπο, της διεθνούς ακαδημαϊκής συνεργασίας. Εκτός του ότι θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την ευημερία μας, οι υβριδικές απειλές θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ερευνητική ακεραιότητα στην Ένωση.

² Κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών — Απόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, JOIN(2016) 18.

- (6) Ως εκ τούτου, ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας κινείται σε ένα ολοένα και πιο απαιτητικό διεθνές πλαίσιο για τις συνεργασίες, με τον κίνδυνο ανεπιθύμητης μεταφοράς κρίσιμων γνώσεων και τεχνολογίας σε τρίτες χώρες, οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση των στρατιωτικών δυνατοτήτων και των υπηρεσιών πληροφοριών των εν λόγω χωρών, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της, ή για σκοπούς που παραβιάζουν τις αξίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα της Ένωσης. Παρότι δεν απαγορεύονται πάντοτε νομικά, οι εν λόγω συνεργασίες μπορούν να εγείρουν σημαντικές ανησυχίες όσον αφορά την ασφάλεια και τη δεοντολογία.
- (7) Σύμφωνα με τη θεσμική αυτονομία και την ακαδημαϊκή ελευθερία, οι ερευνητικοί οργανισμοί και οι οργανισμοί χρηματοδότησης της έρευνας είναι κατά κύριο λόγο υπεύθυνοι για την ανάπτυξη και τη διαχείριση της διεθνούς συνεργασίας τους. Οι δημόσιες αρχές σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο να τους παρέχουν βοήθεια και στήριξη, ενδυναμώνοντάς τους ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να διαχειρίζονται τους σχετικούς κινδύνους για την ασφάλεια της έρευνας.
- (8) Τα τελευταία έτη, οι συζητήσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας είναι συνεχείς σε αρκετά κράτη μέλη και σε επίπεδο Ένωσης, και στον τομέα αυτό έχουν ληφθεί ποικίλες πρωτοβουλίες:
- Τον Μάιο του 2021 η Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της για την παγκόσμια προσέγγιση στην έρευνα και την καινοτομία, στην οποία περιγράφεται μια νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διεθνή πολιτική έρευνας και καινοτομίας. Το Συμβούλιο ανταποκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021 με την έγκριση συμπερασμάτων του Συμβουλίου, στα οποία τονίζεται η δέσμευση της Ένωσης και των κρατών μελών να ενισχύσουν τα μέτρα για την καταπολέμηση της έξωθεν παρέμβασης.

- Στο πρόγραμμα-πλαίσιο της Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία 2021-2027, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», θεσπίστηκαν διάφορες διασφαλίσεις με τις οποίες υλοποιείται η διακριτή ευθύνη της Ένωσης ως ενός από τους μεγαλύτερους χρηματοδότες της έρευνας στην Ευρώπη.
- Τον Νοέμβριο του 2021, το Συμβούλιο ενέκρινε το θεματολόγιο πολιτικής για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας 2022-2024 (EXE) στο πλαίσιο των συμπερασμάτων του για τη μελλοντική διακυβέρνηση του EXE, στο οποίο η αντιμετώπιση των ξένων παρεμβάσεων περιλαμβάνεται σε μία από τις δράσεις προτεραιότητάς του.
- Τον Ιανουάριο του 2022, σε συνέχεια των δεσμεύσεών της που απορρέουν τόσο από την παγκόσμια προσέγγιση όσο και από το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE, η Επιτροπή δημοσίευσε το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της σχετικά με την αντιμετώπιση των εξωτερικών παρεμβάσεων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας. Επιπρόσθετα, για να διευκολυνθεί η μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών, πραγματοποιήθηκε δραστηριότητα αμοιβαίας μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια του 2023.
- Στις 9 Μαρτίου 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τις εξωτερικές παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της παραπληροφόρησης, σε όλες τις δημοκρατικές διαδικασίες στην Ένωση, στο οποίο ζητεί την ενίσχυση της ακαδημαϊκής ελευθερίας, τη βελτίωση της διαφάνειας της εξωτερικής χρηματοδότησης, καθώς και τη χαρτογράφηση και την παρακολούθηση των εξωτερικών παρεμβάσεων στον πολιτιστικό, ακαδημαϊκό και θρησκευτικό τομέα.

- Τον Απρίλιο του 2022 το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης, στα οποία τονίζεται ότι η βαθύτερη συνεργασία εντός της Ένωσης μπορεί να είναι χρήσιμη για να παράσχει στήριξη στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να εφοδιάσει τους ερευνητές, τους εκπαιδευτές, τους φοιτητές και το προσωπικό με τα απαραίτητα εργαλεία προκειμένου να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις της δίκαιης παγκόσμιας συνεργασίας, όπως οι ανισότητες, οι έξωθεν παρεμβάσεις και τα εμπόδια στην ανοικτή επιστήμη. Το Συμβούλιο τονίζει επίσης την ανάγκη να προάγεται η εμπεριστατωμένη και ανεξάρτητη κατανόηση των ομολόγων από τρίτες χώρες.
- Στις 10 Ιουνίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με τις αρχές και τις αξίες της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, στα οποία υπογραμμίζεται η σημασία της διαχείρισης κινδύνων και της ασφάλειας, και καλούνται η Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν περαιτέρω ορθές πρακτικές.
- Από την ευρύτερη προοπτική της ασφάλειας και της άμυνας, συνεχίζονται οι εργασίες στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας³, καθώς και της στρατηγικής πυξίδας για την ασφάλεια και την άμυνα, με στόχο την κοινή αξιολόγηση των απειλών και των προκλήσεων και τη μεγαλύτερη συνοχή των δράσεων στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, μεταξύ άλλων μέσω της εργαλειοθήκης της Ένωσης για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών που συγκεντρώνει διάφορα μέσα για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών.

³ COM(2020)605.

- Στον τομέα των κανόνων της Ένωσης για τον έλεγχο των εξαγωγών αγαθών και τεχνολογίας διπλής χρήσης, ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ έχει μεγάλη σημασία για την ασφάλεια της έρευνας. Για να βοηθήσει τους ερευνητικούς οργανισμούς, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Σεπτέμβριο του 2021 σύσταση για τα προγράμματα συμμόρφωσης σχετικά με την έρευνα που αφορά είδη διπλής χρήσης⁵.

(9) Η Επιτροπή και ο Υπάτος Εκπρόσωπος εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση σχετικά με τη στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας⁶, η οποία έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι η Ένωση εξακολουθεί να επωφελείται από το οικονομικό άνοιγμα, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τους κινδύνους για την οικονομική της ασφάλεια. Η στρατηγική προτείνει προσέγγιση τριών πυλώνων: προώθηση της οικονομικής βάσης και της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης· προστασία έναντι των κινδύνων· και σύμπραξη με όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα χωρών για την αντιμετώπιση κοινών ανησυχιών και την εξυπηρέτηση κοινών συμφερόντων. Σε καθέναν από τους πυλώνες, η έρευνα και η καινοτομία διαδραματίζουν καίριο ρόλο.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεσιτείας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης (ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1).

⁵ Σύσταση (ΕΕ) 2021/1700 της Επιτροπής, της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, για τα εσωτερικά προγράμματα συμμόρφωσης σχετικά με τους ελέγχους έρευνας που αφορούν είδη διπλής χρήσης βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεσιτείας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης (ΕΕ L 338 της 23.9.2021, σ. 1).

⁶ JOIN(2023)20.

- (10) Σε συνέχεια της εν λόγω κοινής ανακοίνωσης, στη σύσταση (ΕΕ) 2023/2113 της Επιτροπής⁷, εντοπίστηκαν οι κρίσιμοι τεχνολογικοί τομείς για την οικονομική ασφάλεια της Ένωσης για περαιτέρω εκτίμηση κινδύνου με τα κράτη μέλη. Εκτιμήσεις κινδύνου έχουν ήδη δρομολογηθεί κατά προτεραιότητα σε τέσσερις από τους 10 κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς που έχουν εντοπιστεί, δηλαδή στους προηγμένους ημιαγωγούς, στην τεχνητή νοημοσύνη, στις κβαντικές τεχνολογίες και στις βιοτεχνολογίες. Το αποτέλεσμα των εκτιμήσεων κινδύνου, όταν ολοκληρωθούν, θα μπορούσε να τροφοδοτήσει άλλα ενδεχόμενα μέτρα για την εφαρμογή της στρατηγικής για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας.
- (11) Στην κοινή ανακοίνωση σχετικά με τη στρατηγική για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής ασφάλειας ανακοινώθηκε επίσης ότι η Επιτροπή θα προτείνει μέτρα για την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας, διασφαλίζοντας τη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων, προσδιορίζοντας τυχόν εναπομένοντα κενά και αντιμετωπίζοντάς τα, και παράλληλα διατηρώντας τον ανοικτό χαρακτήρα του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας. Η παρούσα σύσταση αποτελεί μέρος σχετικής δέσμης που εξέδωσε η Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2024 σε συνέχεια της κοινής ανακοίνωσης.
- (12) Όσον αφορά τον προσδιορισμό των κενών που αναφέρεται στο προηγούμενο σημείο, οι συζητήσεις με τα κράτη μέλη και τις οργανώσεις των ενδιαφερόμενων μερών καταδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη, μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και όλων των υπόλοιπων σχετικών παραγόντων, για μεγαλύτερη εννοιολογική σαφήνεια, κοινή κατανόηση των υπό εξέταση ζητημάτων, καθώς και του τι συνιστά αναλογική και ταυτόχρονα αποτελεσματική απάντηση πολιτικής.

⁷ Σύσταση (ΕΕ) 2023/2113 της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με τους κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς για την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ για περαιτέρω εκτίμηση κινδύνου με τα κράτη μέλη (ΕΕ L, 2023/2113 της 11.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj>).

- (13) Ολοένα και περισσότερα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει ή βρίσκονται σε διαδικασία ανάπτυξης πολιτικών με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας. Ενώ οι εν λόγω προσπάθειες συμβάλλουν γενικά στην ευαισθητοποίηση και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας, για να είναι πραγματικά αποτελεσματικές, η ανάπτυξη και η εφαρμογή διασφαλίσεων θα πρέπει να εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων του ενωσιακού, του εθνικού και του περιφερειακού επιπέδου, καθώς και του επιπέδου των ερευνητικών οργανισμών και των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας. Ως εκ τούτου, απαιτούνται συντονισμός σε επίπεδο Ένωσης και στήριξη της Επιτροπής για την ανάπτυξη ικανοτήτων και την ανταλλαγή πρακτικών για την προστασία της ακεραιότητας του ΕΧΕ, με παράλληλο σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών για την επίτευξη περαιτέρω προόδου, για παράδειγμα με την ανάπτυξη ρυθμιστικών πλαισίων.
- (14) Είναι σημαντικό οι υβριδικές απειλές που επηρεάζουν το οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας να αξιολογούνται διαρθρωτικά, με σκοπό την ενίσχυση της επίγνωσης της κατάστασης μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, με βάση την Ενιαία Ικανότητα Ανάλυσης Πληροφοριών, ιδίως τη Μονάδα Ανάλυσης Υβριδικών Απειλών, και λαμβανομένου υπόψη του έργου του Ευρωπαϊκού Κέντρου αριστείας για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, καθώς και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια και του Ευρωπαϊκού Κέντρου για το Κυβερνοέγκλημα που συνέστησε η EUROPOL σχετικά με τις απειλές για την κυβερνοασφάλεια.
- (15) Λαμβανομένου υπόψη ότι σημαντικό μερίδιο της έρευνας και της καινοτομίας πραγματοποιείται στον ιδιωτικό τομέα, θα πρέπει να τονιστεί ότι, ενώ οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι επιχειρήσεις μπορεί να είναι παρόμοιοι, η φύση, οι ανάγκες και οι ικανότητες των επιχειρήσεων διαφέρουν από εκείνες των ερευνητικών οργανισμών.

- (16) Θα πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στην πολιτική εμπειρία των κρατών μελών και των βασικών διεθνών εταίρων, και παράλληλα να τονιστεί ότι θα πρέπει να διαμορφωθεί μια προσέγγιση που να ανταποκρίνεται στο μοναδικό ευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι ορθές πρακτικές ανταλλάσσονται, για παράδειγμα, μέσω του πολυμερούς διαλόγου σχετικά με τις αξίες και τις αρχές της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων σύνδεσης και των συνεδριάσεων της κοινής συντονιστικής επιτροπής επιστήμης και τεχνολογίας στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών για την επιστήμη και την τεχνολογία, καθώς και σε πολυμερή φόρουμ, όπως η G7, και σε σχετικές πολυμερείς ρυθμίσεις για τον έλεγχο των εξαγωγών.
- (17) Η ασφάλεια της έρευνας αποτελεί πηγή ανησυχίας που αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη προσοχή, και εντείνεται ο συνεχιζόμενος διάλογος σχετικά με τους ενεχόμενους κινδύνους και τον καλύτερο τρόπο διαχείρισής τους. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να αυξηθεί περαιτέρω η ευαισθητοποίηση, να προαχθεί και να διευκολυνθεί η μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών και των σχετικών οργανώσεων ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και να προωθηθεί μια προσέγγιση μάθησης που να είναι ευέλικτη και ευπροσάρμοστη.
- (18) Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης:
- 1) Ο όρος «ασφάλεια της έρευνας» αναφέρεται στην πρόβλεψη και τη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με: α) την ανεπιθύμητη μεταφορά κρίσιμων γνώσεων και τεχνολογίας που μπορεί να επηρεάσει την ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της, για παράδειγμα εάν αυτές διοχετευθούν για στρατιωτικούς σκοπούς ή σκοπούς πληροφοριών σε τρίτες χώρες· β) κακόβουλη επιρροή στην έρευνα, όταν η έρευνα μπορεί να εργαλειοποιηθεί μέσω τρίτων χωρών ή από τρίτες χώρες με σκοπό, μεταξύ άλλων, την παραπληροφόρηση ή την υποκίνηση φοιτητών και ερευνητών σε αυτολογοκρισία, κατά παραβίαση της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ερευνητικής ακεραιότητας στην Ένωση· γ) παραβιάσεις δεοντολογίας ή ακεραιότητας, όταν οι γνώσεις και οι τεχνολογίες χρησιμοποιούνται με σκοπό την καταστολή, την παραβίαση ή την υπονόμηση των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, όπως ορίζονται στις Συνθήκες.

- 2) Ο όρος «τομέας της έρευνας και της καινοτομίας» αναφέρεται στο σύνολο των ερευνητικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον βαθμό που διεξάγουν έρευνα, των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας και των ερευνητικών υποδομών σε ολόκληρη την Ένωση, καθώς και σε όλους τους άλλους παράγοντες του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης. Ενώ στοιχεία της παρούσας σύστασης μπορεί να αφορούν εξίσου τις επιχειρήσεις, απαιτείται συνεργασία με παράγοντες του ιδιωτικού τομέα για θέματα σχετικά με την ασφάλεια της έρευνάς τους.
- 3) Ως «ερευνητικός οργανισμός» νοείται κάθε μη κερδοσκοπικός οργανισμός που διενεργεί επιστημονική έρευνα.
- 4) Ο όρος «διεθνής συνεργασία» αναφέρεται στη συνεργασία ερευνητικών οργανισμών και οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση ή μεμονωμένων ερευνητών που χρηματοδοτούνται από τους εν λόγω οργανισμούς, αφενός, με οντότητες, συμπεριλαμβανομένων εταιρειών, που είναι εγκατεστημένες εκτός της Ένωσης ή με μεμονωμένους ερευνητές που χρηματοδοτούνται από τις εν λόγω οντότητες, αφετέρου. Η συνεργασία με ερευνητικούς οργανισμούς και εταιρείες έρευνας που είναι εγκατεστημένες στην Ένωση, αλλά των οποίων η κυριότητα ή ο έλεγχος ασκείται από χώρες εκτός της Ένωσης, θα πρέπει να εξετάζεται βάσει εκτίμησης κινδύνου.

- 5) Ο όρος «εκτίμηση κινδύνου» αναφέρεται σε μια διαδικασία σε σχέση με τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, στην οποία λαμβάνεται υπόψη ένας συνδυασμός κύριων παραγόντων κινδύνου. Ο συνδυασμός των παραγόντων αυτών καθορίζει το επίπεδο κινδύνου. Τα βασικά στοιχεία που πρέπει να εκτιμώνται μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις κατηγορίες: α) το προφίλ κινδύνου του οργανισμού που είναι εγκατεστημένος στην Ένωση και ο οποίος συμμετέχει στη διεθνή συνεργασία: να εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και τα τρωτά σημεία του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών εξαρτήσεων, που σχετίζονται με το ερευνητικό έργο· β) ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας στον οποίο πρόκειται να πραγματοποιηθεί η διεθνής συνεργασία: να εξετάζεται αν το έργο επικεντρώνεται σε ερευνητικούς τομείς που αφορούν κρίσιμες γνώσεις και τεχνολογίες, μεθοδολογίες, υποδομές δεδομένων ή έρευνας που θεωρούνται ιδιαίτερα ευαίσθητες από άποψη ασφάλειας ή αξιών και θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης· γ) το προφίλ κινδύνου της τρίτης χώρας στην οποία εδρεύει ο διεθνής εταίρος ή από την οποία ασκείται η κυριότητα ή ο έλεγχός του (για παράδειγμα, εάν η χώρα υπόκειται σε περιοριστικά μέτρα ή εάν έχει πλημμελές κράτος δικαίου ή ιστορικό προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιθετική στρατηγική συγχώνευσης του στρατιωτικού και του μη στρατιωτικού τομέα ή περιορισμένη ακαδημαϊκή ελευθερία)· δ) το προφίλ κινδύνου του διεθνούς οργανισμού-εταίρου, δηλαδή να ασκείται δέουσα επιμέλεια στον οργανισμό με τον οποίο θα υπάρξει συνεργασία, ώστε να διαπιστωθεί, μεταξύ άλλων, εάν υπόκειται σε περιοριστικά μέτρα ή εάν έχει δεσμούς με τον στρατό, και να διαπιστωθούν οι διασυνδέσεις των συμμετεχόντων ερευνητών ή του συμμετέχοντος προσωπικού καθώς και οι προθέσεις του εταίρου όσον αφορά την τελική χρήση ή την εφαρμογή των αποτελεσμάτων των ερευνών.

- 6) Ο όρος «κρίσιμες γνώσεις και τεχνολογία» αναφέρεται στις γνώσεις και την τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένης της τεχνογνωσίας, σε αναδυόμενους και ανατρεπτικούς τομείς και σε κλάδους καίριας σημασίας για την οικονομική ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική ευημερία και την ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της, στους οποίους, κατά συνέπεια, η υπερβολική εξάρτηση από τρίτες χώρες δεν είναι επιθυμητή, με βάση και τον δυναμικό χαρακτήρα της ασφάλειας της έρευνας και τους εξελισσόμενους κινδύνους. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την έρευνα και την καινοτομία με δυνατότητες διπλής χρήσης.
- 7) Ο όρος «τρίτες χώρες» αναφέρεται σε όλες τις χώρες εκτός Ένωσης.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. Να λαμβάνουν υπόψη τις ακόλουθες αρχές για υπεύθυνη διεθνοποίηση κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων πολιτικής με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας:
- α) συνέχιση της προώθησης και της προάσπισης της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της θεσμικής αυτονομίας, λαμβανομένου υπόψη ότι την ευθύνη για τη διεθνή συνεργασία τους στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας φέρουν πρωτίστως οι ερευνητικοί οργανισμοί·
 - β) συνέχιση της προώθησης και της ενθάρρυνσης της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, η οποία είναι ανοικτή και ασφαλής, σύμφωνα με την αρχή «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού, κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου», και διασφάλιση ότι τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ευρέσιμα, προσβάσιμα, διαλειτουργικά και επαναχρησιμοποιήσιμα (findable, accessible, interoperable and reusable - FAIR), λαμβανομένων δεόντως υπόψη των εφαρμοστέων περιορισμών, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων ασφάλειας·
 - γ) διασφάλιση της αναλογικότητας των μέτρων: όταν θεσπίζονται διασφαλίσεις, αυτές δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα αναγκαία για τον μετριασμό των κινδύνων που ελλοχεύουν και θα πρέπει να αποτρέπουν κάθε περιττό διοικητικό φόρτο. Στόχος είναι μάλλον η διαχείριση του κινδύνου παρά η αποφυγή του·
 - δ) καθοδήγηση των μέτρων ασφάλειας της έρευνας για τη διαφύλαξη της οικονομικής ασφάλειας, καθώς και της ενωσιακής και εθνικής ασφάλειας, και προάσπιση και προώθηση των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της ερευνητικής ακεραιότητας, με παράλληλη αποφυγή του προστατευτισμού και της πολιτικής εργαλειοποίησης της έρευνας και της καινοτομίας·

- ε) προώθηση της αυτοδιαχείρισης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, εντός του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου, με ενδυνάμωση των φορέων του ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, με έμφαση στις κοινωνικές ευθύνες των ερευνητικών οργανισμών, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ακαδημαϊκή ελευθερία συνοδεύεται από ακαδημαϊκή ευθύνη·
- στ) υιοθέτηση προσέγγισης στο επίπεδο του συνόλου της διοίκησης, βάσει της οποίας συγκεντρώνονται η σχετική εμπειρογνώσια και οι σχετικές δεξιότητες, διασφαλίζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ασφάλεια της έρευνας και προωθείται η συνοχή των κυβερνητικών δράσεων και μηνυμάτων που απευθύνονται στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων μέτρων για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του σχετικού εργατικού δυναμικού·
- ζ) παράλληλα με την εφαρμογή προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο, υιοθέτηση πολιτικών ανεξαρτήτως χώρας, με σκοπό τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κινδύνων για την ασφάλεια της έρευνας, από όπου και αν προέρχονται, καθώς αυτό αποτελεί την καλύτερη εγγύηση ότι διατηρείται μια ισορροπημένη προσέγγιση όσον αφορά τις ευκαιρίες και τους κινδύνους στο πλαίσιο της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και ότι δεν παραβλέπονται οι διαμορφούμενες εξελίξεις στο τοπίο των απειλών, συμπεριλαμβανομένης της εμφάνισης νέων παραγόντων απειλής·
- η) διασφάλιση ότι καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την αποφυγή κάθε μορφής άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων και στιγματισμού εις βάρος ομάδων ή ατόμων, που θα μπορούσαν να προκύψουν ως ακούσια συνέπεια των μέτρων διασφάλισης, και διασφάλιση του πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη·

- θ) αναγνώριση του δυναμικού χαρακτήρα της ασφάλειας της έρευνας που διαμορφώνεται από τις νέες γνώσεις, τους εξελισσόμενους κινδύνους και τα γεωπολιτικά πλαίσια, η οποία απαιτεί μια προσέγγιση μάθησης με τη διενέργεια περιοδικών επανεξετάσεων και επικαιροποιήσεων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι πολιτικές ασφάλειας της έρευνας και οι σχετικές προσπάθειες ανάπτυξης ικανοτήτων παραμένουν επικαιροποιημένες, αποτελεσματικές και αναλογικές, καθώς και σύμφωνες με τις προαναφερθείσες αρχές.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη την επικουρικότητα, την αναλογικότητα, τη θεσμική αυτονομία και την ακαδημαϊκή ελευθερία, και σύμφωνα με τις εθνικές ιδιαιτερότητες των κρατών μελών, τα διαφορετικά σημεία εκκίνησής τους και την αποκλειστική αρμοδιότητά τους όσον αφορά την εθνική ασφάλεια, με την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να προχωρήσουν περαιτέρω:

2. Να καταβάλουν προσπάθειες με στόχο την ανάπτυξη και την εφαρμογή συνεκτικού συνόλου δράσεων πολιτικής για την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα στοιχεία που απαριθμούνται στο παρόν τμήμα.
3. Να εισέλθουν σε διάλογο με τον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας με σκοπό τον καθορισμό αρμοδιοτήτων και ρόλων και την ανάπτυξη εθνικής προσέγγισης, εάν δεν έχει ήδη αναπτυχθεί, για παράδειγμα μέσω κατευθυντήριων γραμμών ή μιας σειράς μέτρων και πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας, μαζί με σαφή διαδικασία για την εφαρμογή τους, εξετάζοντας παράλληλα το ενδεχόμενο χρήσης κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής και διαθέσιμων εργαλείων για την παροχή στήριξης.

4. Κατά περίπτωση, να δημιουργήσουν μια νέα ή να ενισχύσουν μια υφιστάμενη δομή ή υπηρεσία υποστήριξης, ώστε να βοηθηθούν οι παράγοντες στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που σχετίζονται με τη διεθνή συνεργασία όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία. Με τη συγκέντρωση διατομεακής εμπειρογνώσιας και δεξιοτήτων, αυτή η δομή ή υπηρεσία υποστήριξης θα μπορούσε να παρέχει πληροφορίες και συμβουλές τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούν οι ερευνητικοί οργανισμοί και οι οργανισμοί χρηματοδότησης της έρευνας για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, σταθμίζοντας τις ευκαιρίες και τους κινδύνους μιας ενδεχόμενης διεθνούς συνεργασίας, καθώς και άλλες υπηρεσίες για τις οποίες ο τομέας της έρευνας και της καινοτομίας έχει σαφή ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και προγραμμάτων κατάρτισης.
5. Να ενισχύσουν τη βάση τεκμηρίωσης για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας της έρευνας, μέσω ανάλυσης του τοπίου των απειλών, μεταξύ άλλων από την άποψη της κυβερνοασφάλειας.
6. Να διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας, αφενός, και υπηρεσιών πληροφοριών, αφετέρου, για παράδειγμα μέσω διαβαθμισμένων και μη διαβαθμισμένων ενημερώσεων ή ειδικών αξιωματικών συνδέσμων.
7. Να αναπτύξουν ή να ενισχύσουν τη διατομεακή συνεργασία εντός της κυβέρνησης, ιδίως τη συνεργασία των υπευθύνων χάραξης πολιτικής που είναι αρμόδιοι για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, το εμπόριο, τις εξωτερικές υποθέσεις, τη συλλογή πληροφοριών και την ασφάλεια.
8. Να κατανοήσουν την ανθεκτικότητα του τομέα, καθώς και την αποτελεσματικότητα και την αναλογικότητα των εφαρμοστέων πολιτικών ασφάλειας της έρευνας, μεταξύ άλλων μέσω τακτικών δοκιμών ανθεκτικότητας και προσομοιώσεων περιστατικών, συνεκτιμώντας, κατά περίπτωση, την υποστήριξη της Επιτροπής.

9. Να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη διεθνή συνεργασία σε τομείς που αφορούν τις κρίσιμες γνώσεις και τεχνολογία, περιλαμβανομένων εκείνων που προσδιορίζονται στη σύσταση (ΕΕ) 2023/2113 της Επιτροπής, καθώς και στα αποτελέσματα των εν λόγω συλλογικών εκτιμήσεων κινδύνου.
10. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους εφαρμοστέους κανόνες της Ένωσης για τον έλεγχο των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης και τα περιοριστικά μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 29 ΣΕΕ και τα άρθρα 207 και 215 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να λάβουν εθνικά μέτρα όσον αφορά την άυλη μεταφορά τεχνολογίας, καθώς και να ενισχύσουν την εφαρμογή και την επιβολή περιοριστικών μέτρων που αφορούν την έρευνα και την καινοτομία.
11. Να συμβάλουν προδραστικά στην πλατφόρμα υπηρεσίας μίας στάσης της Ένωσης για την αντιμετώπιση των έξωθεν παρεμβάσεων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας με την ανταλλαγή εργαλείων και πόρων που αναπτύσσονται μέσω δημόσιας χρηματοδότησης, με στόχο τη διευκόλυνση της διασυνοριακής χρήσης αυτών των εργαλείων και πόρων και της παροχής τους με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη, προσβάσιμο και ασφαλή.
12. Να συνεργαστούν με τον ιδιωτικό τομέα προκειμένου να αναπτύξουν κατευθυντήριες γραμμές για τις εταιρείες που συμμετέχουν στην έρευνα και καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών επιχειρήσεων υψηλής έντασης έρευνας, των τεχνοβλαστών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στους υφιστάμενους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τον έλεγχο των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης, τον έλεγχο των ξένων επενδύσεων, καθώς και τις υπό εξέλιξη εργασίες για την παρακολούθηση των εξερχόμενων επενδύσεων.
13. Να εξετάσουν, κατά περίπτωση, και βάσει εκτίμησης κινδύνου, την εφαρμογή των μέτρων που περιέχονται στην παρούσα σύσταση σε δραστηριότητες διεθνούς συνεργασίας που άπτονται της κινητικότητας ερευνητών.

Ρόλος των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας

14. Να συνεργαστούν με οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας προκειμένου να ενθαρρυνθούν να διασφαλίσουν ότι:
- α) η ασφάλεια της έρευνας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων που λαμβάνει υπόψη τους διάφορους παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν από κοινού το προφίλ κινδύνου του έργου. Στόχος είναι να ενθαρρυνθούν οι δικαιούχοι να εξετάζουν το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και ποιοι λόγοι και (κρυφά) θεματολόγια θα μπορούσαν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο, ώστε να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται εκ των προτέρων πιθανοί κίνδυνοι και απειλές ·
 - β) τα ερευνητικά έργα που επιλέγονται για χρηματοδότηση και εγείρουν ανησυχίες υποβάλλονται σε εκτίμηση κινδύνου ανάλογη με το προφίλ κινδύνου τους, ώστε να επιτυγχάνεται συμφωνία για την κατάλληλη διαχείριση κινδύνου, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι ο χρόνος μέχρι την επιχορήγηση δεν παρατείνεται άσκοπα και αποφεύγεται κάθε περιττός διοικητικός φόρτος·
 - γ) όταν συνάπτουν συμφωνίες εταιρικής σχέσης στον τομέα της έρευνας με αλλοδαπές οντότητες, μεταξύ άλλων μέσω μνημονίων συνεννόησης, εξετάζουν πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με τη διεθνή συνεργασία και περιλαμβάνουν βασικούς όρους-πλαίσιο, όπως ο σεβασμός των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, η ακαδημαϊκή ελευθερία, η αμοιβαιότητα και οι ρυθμίσεις για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων της διάδοσης και της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων, της αδειοδότησης ή της μεταφοράς των αποτελεσμάτων και της δημιουργίας τεχνοβλαστών, και προβλέπουν στρατηγική εξόδου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους όρους των συμφωνιών·

- δ) κατά την εφαρμογή μέτρων διασφάλισης στα εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης, λαμβάνονται υπόψη εκείνα που εφαρμόζονται στα σχετικά προγράμματα χρηματοδότησης της Ένωσης·
- ε) οι αιτούντες ζητούν διαβεβαιώσεις από υποψήφιους εταίρους για έργα με προφίλ υψηλού κινδύνου, για παράδειγμα μέσω συμφωνίας εταιρικής σχέσης, λαμβάνοντας υπόψη βασικούς όρους-πλαίσιο όπως αυτοί που απαριθμούνται στο σημείο 15 στοιχείο γ)·
- στ) ο οργανισμός χρηματοδότησης διαθέτει επαρκή εμπειρογνωσία και δεξιότητες για την αντιμετώπιση των ανησυχιών σχετικά με την ασφάλεια της έρευνας, και η ασφάλεια της έρευνας εντάσσεται στα υφιστάμενα μέτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων της παρακολούθησης των περιστατικών και της έγκαιρης λήψης αξιόπιστων μέτρων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Στήριξη σε ερευνητικούς οργανισμούς

15. Προτροπή και υποστήριξη των ερευνητικών οργανισμών ώστε:

- α) να συμμετέχουν σε δραστηριότητες ανταλλαγής πληροφοριών, μάθησης από ομοτίμους, ανάπτυξης εργαλείων και κατευθυντήριων γραμμών και αναφοράς περιστατικών μεταξύ ομοτίμων, καθώς και να εξετάσουν το ενδεχόμενο συγκέντρωσης πόρων για τη βέλτιστη χρήση των περιορισμένων και διάσπαρτων πόρων και εμπειρογνωσίας·
- β) να εφαρμόζουν εσωτερικές διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου με συστηματικό τρόπο, μεταξύ άλλων μέσω της εκτίμησης κινδύνου, της επίδειξης δέουσας επιμέλειας ως προς υποψήφιους εταίρους και της κλιμάκωσης σε υψηλότερα επίπεδα εσωτερικής λήψης αποφάσεων σε περίπτωση ζητημάτων που εγείρουν ανησυχία, αποφεύγοντας κάθε περιττό διοικητικό φόρτο·

- γ) όταν συνάπτουν συμφωνίες εταιρικής σχέσης στον τομέα της έρευνας με αλλοδαπές οντότητες, μεταξύ άλλων μέσω μνημονίων συνεννόησης, να εξετάζουν πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με τη διεθνή συνεργασία και να περιλαμβάνουν βασικούς όρους-πλαίσιο, όπως ο σεβασμός των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, η ακαδημαϊκή ελευθερία, η αμοιβαιότητα και οι ρυθμίσεις για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων της διάδοσης και της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων, της αδειοδότησης ή της μεταφοράς των αποτελεσμάτων και της δημιουργίας τεχνοβλαστών, και να προβλέπουν στρατηγική εξόδου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους όρους των συμφωνιών·
- δ) να αξιολογούν τους κινδύνους που σχετίζονται με προγράμματα προσέλκυσης ταλέντων που χρηματοδοτούνται από αλλοδαπές κυβερνήσεις στην έρευνα και καινοτομία, με έμφαση ιδίως σε τυχόν ανεπιθύμητες υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους δικαιούχους τους, και να εγγυώνται ότι οι χρηματοδοτούμενοι από αλλοδαπές κυβερνήσεις πάροχοι μαθημάτων και προγραμμάτων κατάρτισης σε πανεπιστημιούπολεις συμμορφώνονται με την αποστολή και τους κανόνες του ιδρύματος υποδοχής·
- ε) να επενδύσουν σε ειδική εσωτερική εμπειρογνώση και δεξιότητες στον τομέα της ασφάλειας της έρευνας, να αναθέσουν την ευθύνη για την ασφάλεια της έρευνας στα κατάλληλα οργανωτικά επίπεδα και να επενδύσουν στην κυβερνοϋγιεινή και στη δημιουργία μιας νοοτροπίας σύμφωνα με την οποία υπάρχει ισορροπία μεταξύ του ανοικτού χαρακτήρα και της ασφάλειας·
- στ) να διευκολύνουν την πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών μαθημάτων, για νέο και υφιστάμενο ερευνητικό προσωπικό, καθώς και να αναπτύξουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με στόχο την κατάρτιση συμβούλων ασφάλειας και άλλων σχετικών παραγόντων και την κατάρτιση των υπευθύνων πρόσληψης και του προσωπικού που είναι αρμόδιο για τη διεθνοποίηση, ώστε να ελέγχουν και να ανιχνεύουν, στο πλαίσιο διαδικασίας διαρθρωτικού ελέγχου, στοιχεία που εγείρουν ανησυχία σε αιτήσεις για θέσεις έρευνας, ιδίως για θέσεις σε ερευνητικούς τομείς που αφορούν κρίσιμες γνώσεις και τεχνολογία·

- ζ) να διασφαλίζουν στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και σε όλες τις άλλες μορφές διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας πλήρη διαφάνεια των πηγών χρηματοδότησης και των διασυνδέσεων του ερευνητικού προσωπικού, ώστε να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ξένες εξαρτήσεις και συγκρούσεις συμφερόντων ή δεσμεύσεις να επηρεάσουν την ποιότητα και το περιεχόμενο της έρευνας·
- η) να εισαγάγουν την τμηματοποίηση, τόσο φυσική όσο και εικονική, διασφαλίζοντας ότι σε τομείς όπως τα εργαστήρια και οι ερευνητικές υποδομές, για δεδομένα και συστήματα που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα, παρέχεται πρόσβαση αποκλειστικά με βάση την ανάγκη γνώσης τους και ότι, για τα επιγραμμικά συστήματα, υπάρχουν ισχυρές ρυθμίσεις κυβερνοασφάλειας·
- θ) να αξιολογούν τους κινδύνους που σχετίζονται με τον εξοπλισμό, τα εργαστήρια και τις ερευνητικές υποδομές που χρηματοδοτούνται ή αποκτώνται από οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες ή ελέγχονται από τρίτες χώρες, εστιάζοντας ιδίως σε τυχόν ανεπιθύμητες υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε οργανισμούς υποδοχής·
- ι) να διασφαλίζουν ότι αποτρέπονται όλες οι μορφές διακρίσεων και στιγματισμού, τόσο άμεσες όσο και έμμεσες, ότι η ατομική ασφάλεια διαφυλάσσεται, με ιδιαίτερη προσοχή στον εξαναγκασμό της διασποράς από το κράτος προέλευσης και σε άλλες μορφές κακόβουλης επιρροής, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αυτολογοκρισία και να έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια των συμμετεχόντων αλλοδαπών ερευνητών, υποψήφιων διδασκόντων και φοιτητών, και ότι τα περιστατικά καταγγέλλονται.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

16. Να αξιοποιήσει πλήρως την ανοικτή μέθοδο συντονισμού, ιδίως τις δομές διακυβέρνησης του ΕΧΕ, και να στηρίζει την εφαρμογή της παρούσας σύστασης με δράσεις ευαισθητοποίησης, με τη διευκόλυνση και την προώθηση της μάθησης από ομοτίμους, με την ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και με τη διευκόλυνση της συνοχής των πολιτικών· να ενσωματώσει επίσης το περιεχόμενο της παρούσας σύστασης στις ημερήσιες διατάξεις των σχετικών στρατηγικών πλατφορμών και συμβουλίων.
17. Να αναπτύξει και να διατηρεί ενωσιακή πλατφόρμα υπηρεσίας μίας στάσης για την αντιμετώπιση των έξωθεν παρεμβάσεων στην έρευνα και την καινοτομία, με σκοπό την ενοποίηση όλων των σχετικών δεδομένων, εργαλείων, εκθέσεων και άλλων πόρων που αναπτύσσονται σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό, οργανωτικό επίπεδο ή εκτός της Ένωσης, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι παρουσιάζονται κατά τρόπο φιλικό προς τον χρήστη, προσβάσιμο και ασφαλή.
18. Να στηρίζει τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας της έρευνας και να συγκεντρώσει τη σχετική εμπειρογνωσία από τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη, να διερευνήσει δε και να αξιολογήσει επιλογές για πιο διαρθρωτική στήριξη στο πλαίσιο αυτό, όπως μέσω ενός ευρωπαϊκού κέντρου εμπειρογνωσίας για την ασφάλεια της έρευνας, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες δομές και συνδέοντας το κέντρο αυτό με την πλατφόρμα υπηρεσίας μίας στάσης· επιπλέον πρόσθετες λειτουργίες για τη στήριξη των κρατών μελών και του τομέα της έρευνας και της καινοτομίας θα μπορούσαν να προστεθούν σε εύθετο χρόνο.
19. Να ενισχύσει, σε συνεργασία με τον Υπάτο Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, την επίγνωση της κατάστασης μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής μέσω της διαρθρωτικής αξιολόγησης των υβριδικών απειλών που επηρεάζουν το οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας.

20. Να αναπτύξει μεθοδολογία δοκιμών ανθεκτικότητας για ερευνητικούς οργανισμούς, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε εθελοντική βάση από τα κράτη μέλη με τους οικείους ερευνητικούς οργανισμούς.
21. Να συνεχίσει τις εργασίες της, παράγοντας έργο από κοινού με τα κράτη μέλη και με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, όσον αφορά την αξιολόγηση των κινδύνων των κρίσιμων τεχνολογιών, καθώς και να διεξαγάγει διάλογο με σκοπό τη διασφάλιση της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνέπειας της προσέγγισης όσον αφορά την εκτίμηση κινδύνου και τις διασφαλίσεις ασφάλειας της έρευνας στα εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης και στα σχετικά προγράμματα χρηματοδότησης της Ένωσης.
22. Να αναπτύξει εργαλεία και πόρους, τόσο ανεξαρτήτως χώρας όσο και με βάση τη χώρα, για τη στήριξη των ερευνητικών οργανισμών ώστε να ασκούν τη δέουσα επιμέλεια σε υποψήφιους εταίρους τρίτων χωρών.
23. Να διοργανώνει ανά διετία, από κοινού με οργανώσεις ενδιαφερόμενων μερών σε επίπεδο Ένωσης, μια εμβληματική εκδήλωση για την ασφάλεια της έρευνας, με στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών και την εξεύρεση λύσεων.
24. Να εκπονήσει ερμηνευτική καθοδήγηση, όπου απαιτείται, σχετικά με την ανάπτυξη διαδικασιών εκτίμησης κινδύνου, καθώς και σχετικά με την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους κανόνες ελέγχου των εξαγωγών, ιδίως την άυλη μεταφορά τεχνολογίας, για τις απαιτήσεις θεώρησης για αλλοδαπούς ερευνητές, καθώς και για την ερμηνεία ορισμένων απαιτήσεων ανοικτής επιστήμης και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας από την άποψη της ασφάλειας της έρευνας.
25. Να συνεργαστεί με τον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και με τα κράτη μέλη για την αξιολόγηση του βέλτιστου τρόπου ενίσχυσης της διαφάνειας των πηγών χρηματοδότησης της έρευνας και των διασυνδέσεων των ερευνητών.

26. Να ενισχύσει τον διάλογο και τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους για την ασφάλεια της έρευνας μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών, της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και της αναζήτησης τρόπων ευθυγράμμισης των μέτρων διασφάλισης, και να εξετάσει επίσης τη δυνατότητα επίτευξης κοινής θέσης της Ένωσης επί του θέματος σε πολυμερή φόρουμ.

Παρακολούθηση της προόδου

27. Η Επιτροπή καλείται να παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης με διαφανή τρόπο και βάσει σαφών δεικτών, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και κατόπιν διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα πολιτικής για τον ΕΧΕ, και να υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο ανά διετία, στο πλαίσιο της διετούς υποβολής εκθέσεων σχετικά με την παγκόσμια προσέγγιση στην έρευνα και την καινοτομία και της υφιστάμενης υποβολής εκθέσεων σχετικά με το πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία.
28. Λαμβανομένης υπόψη της επείγουσας ανάγκης για κοινή αντίδραση, τα κράτη μέλη καλούνται να εφαρμόσουν την παρούσα σύσταση και να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με την εθνική τους προσέγγιση (όπως αναφέρεται στη σύσταση 3 προς τα κράτη μέλη), προκειμένου να συμβάλουν στις προαναφερθείσες δραστηριότητες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων που πραγματοποιεί η Επιτροπή.

29. Ύστερα από διεξοδική αξιολόγηση και υπό το πρίσμα της μελλοντικής εξέλιξης της γεωπολιτικής κατάστασης, μπορεί να προταθούν περαιτέρω βήματα και μέτρα.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος
